

Η εξατομικευμένη μάθηση μέσα σε πολυεθνικές τάξεις Ελληνικών ως ξένης γλώσσας με τη μέθοδο Project: το παράδειγμα της εισαγωγής πολιτιστικών και διαπολιτισμικών στοιχείων στο μάθημα της Γλώσσας

Γεωργιάδου Ιφιγένεια, Διευθύντρια Σπουδών, Κέντρο Ελληνικού Πολιτισμού

Ας φανταστούμε ότι είμαστε όλοι ταξιδιώτες, επισκέπτες μιας άγνωστης πόλης. Μπορούμε να διαλέξουμε: υπάρχει ξεναγός που είναι πρόθυμος να μας δείξει όλα τα αξιοθέατα της πόλης. Θα ταξιδέψουμε με λεωφορείο και θα πάμε σε μουσεία, πάρκα και μνημεία. Θα ακούσουμε λίγα για την ιστορία της πόλης, λίγα για τη γλώσσα των κατοίκων της και την καταγωγή τους, λίγα για τα έθιμα και τις γιορτές τους. Στο τέλος της μέρας κουρασμένοι αλλά ευχαριστημένοι που είδαμε όσα περισσότερα μπορούσαμε σε μία ημέρα, θα ξεκουραστούμε, έχοντας την αίσθηση ότι όλες αυτές οι εικόνες και οι πληροφορίες έχουν λίγο μπερδευτεί μέσα στο κεφάλι μας.

Μπορούμε όμως να κάνουμε και κάτι άλλο: να πάρουμε έναν χάρτη κι έναν οδηγό της πόλης και να περιπλανηθούμε μόνοι μας σ' αυτήν: θα σταματήσουμε σ' ένα καφέ που μας αρέσει, ίσως για να δούμε τους ανθρώπους να παίζουν ένα επιτραπέζιο παιχνίδι που δεν το έχουμε ξαναδεί. Θα στρίψουμε αριστερά οδηγημένοι από τη μυρουδιά ενός φρεσκοψημένου γλυκού. Θα χαθούμε σ' ένα αδιέξοδο δρομάκι και θα αγχωθούμε λίγο. Θα συνεννοηθούμε τελικά με τη γλώσσα του σώματος με έναν κάτοικο που θα μας οδηγήσει στο δρόμο μας. Οποσδήποτε θα κουραστούμε να περπατάμε με τις ώρες, γιατί θα μας πάρει πολλή ώρα να γνωρίσουμε την πόλη.

Όμως το βράδυ, που ίσως δεν το περάσουμε σε ξενοδοχείο αλλά στο φιλικό σπίτι κάποιου κατοίκου, θα είμαστε ευχαριστημένοι από τον εαυτό μας: θα έχουμε περπατήσει με τα δικά μας πόδια, με το δικό μας βήμα στους δρόμους αυτούς και θα έχουμε γευτεί αυτήν την πόλη. Θα τη νιώσουμε. Θα είμαστε εμείς που θα έχουμε τον έλεγχο του δρομολογίου μας.

Το να μαθαίνεις μέσα από τη μέθοδο Project είναι λίγο σαν τον ατομικό περίπατο στην άγνωστη πόλη. Και δεν πρόκειται καν για μέθοδο. Προσφέρει μόνο μία δομή, έναν τρόπο εργασίας, όχι μια έτοιμη συνταγή για μαθησιακές εμπειρίες. Είναι μόνο μία «προσέγγιση» με την αρχική μάλιστα σημασία της λέξης: ένα πλησίασμα του γνωστικού αντικειμένου, έχοντας όλη τη λαχτάρα να γνωρίσεις, να κατακτήσεις μία άγνωστη πόλη όπου πάντα ονειρευόσουν να ταξιδέψεις.

Βάση της λεγόμενης «μεθόδου Project» είναι η βιωματική - επικοινωνιακή διδασκαλία και η συμμετοχική - συνεργατική μάθηση.

Στην εισήγηση αυτή θα αναφερθούμε στην εφαρμογή της μεθόδου Project σε τάξεις της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας και μάλιστα σε πολυεθνικές τάξεις ενηλίκων σπουδαστών. Πρόκειται για την εμπειρία του Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού, ενός σχολείου ελληνικών για ξενόγλωσσους που λειτουργεί από το 1995 στην Ικαρία και από το 1999 και στην Αθήνα και στόχο έχει την προβολή του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής γλώσσας.

Τα projects, λοιπόν, οι «έρευνες» είναι η εργασία που έχουν συνήθως οι ενήλικοι σπουδαστές μας εκτός των ωρών διδασκαλίας μέσα στην τάξη. Και μάλιστα εκτός των τοίχων της τάξης. Χώρος της μαθησιακής διαδικασίας γίνεται όλο το χωριό, ίσως και όλο το νησί, για να αναφερθώ ιδιαίτερα στο πρόγραμμά μας της Ικαρίας. Με βάση το χρονικό περιορισμό των δύο εβδομάδων (τόσο διαρκούν τα εντατικά σεμινάρια που οργανώνουμε) οι ξενόγλωσσοι σπουδαστές μας διεξάγουν μία ή περισσότερες έρευνες συγκεκριμένων θεμάτων όσο γίνεται πιο υπεύθυνα και σε βάθος. Αναπτύσσουν πρωτοβουλίες και γίνονται οι ίδιοι πλέον υπεύθυνοι για τη μάθηση. Αποφασίζουν οι ίδιοι τις πηγές απ' όπου θα πάρουν γνώση - και συνήθως είναι πολλές και διαφορετικές. Και οι περισσότεροι ενήλικοι ξέρετε ποια πηγή γνώσης προτιμούν; Την προσωπική επαφή με έναν Έλληνα. Κι ας μην είναι επαρκές το λεξιλόγιό τους, κι ας φοβούνται μήπως ενοχλούν με τις ερωτήσεις ή κουράζουν με τον αργό ρυθμό ομιλίας τους. Έτσι η επικοινωνία, ιδίως στο μάθημα μιας ξένης γλώσσας, γίνεται μέσο εκμάθησης την ίδια στιγμή που αποτελεί σκοπό της διδασκαλίας. Όταν επικοινωνούν με έναν φυσικό ομιλητή πρέπει να σκέφτονται στη γλώσσα του, γιατί θέλουν πολύ να τον καταλάβουν. Και αυτό που θέλουν να καταλάβουν δεν είναι οι λέξεις βέβαια. Είναι οι ιδέες και ο «πολιτισμός» του. Είναι η κουλτούρα του. Ιδίως στη διδασκαλία μιας ξένης γλώσσας είναι τεράστια η σημασία της πολιτισμικής ευαισθητοποίησης ως κινήτρου. Η λεγόμενη «μέθοδος Project» εντοπίζει τα ξεχωριστά ενδιαφέροντα κάθε ατόμου, τα φέρνει στην επιφάνεια, αναδεικνύει τη σπουδαιότητά τους για τη μάθηση και τα αξιοποιεί ως κίνητρα. Μου έρχεται στο νου η εργασία ενός ψευδοαρχαρίου Ολλανδού μαθητή μας για τον Καβάφη. Ο Heijn είχε ιδιαίτερη αγάπη στον ποιητή. Ζωγράφησε το πορτρέτο του, βρήκε μεταφρασμένα ποιήματά του και προσπάθησε να γράψει ένα κείμενο ελληνικά με τη βοήθεια του λεξικού του. Ήθελε τόσο να παρουσιάσει τον Καβάφη στους συμμαθητές του.

Μέσα σε ένα ομαδικό ή ατομικό project ενσωματώνονται πολλές γνώσεις και δεξιότητες, πολλές από τις οποίες διδάσκονται μέσα στην τάξη (π.χ. επικοινωνιακό λεξιλόγιο) και προσφέρεται η ευκαιρία να εφαρμοστούν και να χρησιμοποιηθούν όσα οι μαθητές μας έχουν μάθει. Αναπτύσσονται βέβαια και νέες δεξιότητες. Η πιο σημαντική όμως έννοια σε ένα project θα έλεγα ότι είναι η δημιουργικότητα. Οι ενήλικοι σπουδαστές μας ενθουσιάζονται, παράγουν ιδέες, φαντάζονται και εφαρμόζουν, πειραματίζονται. Και μέσα από αυτή τη διαδικασία αλλάζουν, θα έλεγα, τη σχέση τους με το σχολείο και τη μάθηση, αν αυτή η σχέση τους εμποδίζει να μαθαίνουν.

